

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de ap-
licare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Paharul lui Isus

(ch.) Mergem spre Ierusalim. Isus înainte, iar ceilalți, cu frică, în urma lui. Isus le reamintește Patimile apropiate și Învierea de a treia zi. Invățăceii nu înțeleg. Abia doi dintre ei bănuiesc că „învierea” aceea va fi începutul mării Dascălului lor. De aceea se apropie și-i cer: „Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta și altul de-a stânga Ta întru mărirea Ta”. — Drept răspuns la această cerere, Mântuitorul îi lămurește că ceice aspiră la această cinste trebuie să bea mai întâiu paharul pe care îl va bea El.

Isus pomenește de paharul său de trei ori: aci, în strânsă legătură cu prezicerea Patimilor Sale; la Cina cea de Taină, când ne-a dat prețul patimilor zicând: „Acest pahar este legea nouă întru sângele meu”, și în cursul agoniei sale „... Dacă se poate, să treacă paharul acesta dela mine”. — Cu un cuvânt Mântuitorul nostru are un singur pahar, cel al suferinței ispășitoare, mântuitoare și izvoitoare de sfințenie, care, în aplicare, devine paharul mântuirii și al bucuriei noastre celei mai curate, paharul euharistic.

Noi creștinii de azi încă obișnuim să vorbim despre pahare: paharul plăcerii și paharul durerii. Dar ce ironie în numirile acestora! — Paharul plăcerii, pe care foarte puțin îl lasă negustat, este tocmai luarea în mână a paharului mântuirii, umplut din amărăciunea durerii lui Hristos. Fără îndoielă, dintr-una dintre cele mai sigure mărturii a lașității creștinismului nostru, este încercarea continuă de a împăca căutarea setoasă a plăcerii cu conștiința care nu-l îngăduie niciodată lui Hristos să pătrundă în intimitatea vieții noastre și să ne transforme.

Aceeași mare distanță este și între paharul durerii noastre și paharul durerii lui Hristos. Noi suferim, ce-i drept, dar nu vrem să suferim; suferinții nu-i aflăm nici un sens, nu ni se pare că am avea ceva de ispășit, că ne putem repara, și nu avem de urmărit prin suferință nici un ideal, ci prin salturi rapide și ușoare am dori să ne asigurăm raiul pe viața de azi și să ședem de-a dreapta Mântuitorului și de-a stânga ceealaltă.

Să nu ne amăgim! Durerea trebuie primită și acceptată, pentru a fi mântuitoare. Ea trebuie amestecată în toate detaliile vieții noastre, tocmai pentru ca fiecare fărîmă a acesteia să fie izbăvitoare: Paharul durerii nu ni s'a dat să-l vărsăm. Cum nu ni s'a dat să-l vărsăm nici pe cel euharistic: ambele sunt beat des și cu drag, pentru sfințirea și mântuirea noastră.

Politică și consecvență

de Adv. Dr. Iustin Pop

Scriu acest articol cu timiditatea, că va fi plictisitor. Mă gândesc însă, că are o anumită actualitate în timpul de acum, când nu știm, că oare războiul e mai vijelios, ori lupta diplomatică a celor interesați. Dar să lămurim un lucru dela început: Cele două substantive combinate din titlul articolului constituiesc o prea vastă problemă mondială de cea mai mare amploare și importanță așa, că ea nu poate fi dezvoltată în cadrul unui articol de gazetă. Mai puțin când „Spațiul vital”, — ca să fim în limbajul hitlerist, — este atât de limitat, cum, — spre regretul nostru — este cel al „Unirii”. Ușor a înțelege deci, că așa o problemă în așa loc poate fi tratată cel mult în salturi, per summos apices, făcând unele reflecțiuni asupra ei urmând, ca și acestea să fie completate de vigilentul cetitor.

Politica are diferite înțelesuri, și este veche ca omul. Noi vom considera-o în sensul ei practic, ceace este conducerea efectivă a vieții de stat după anumite principii și reguli. Ca subdiviziuni ale ei putem vorbi de politică constituțională, de diplomație, care conduce afacerile externe ale Statului, de politică legislativă, judiciară, eclasiastică, de educație națională, financiară, economică, socială, agrară, industrială, comercială, colonială, de căi ferate, etc. Oricari ar fi speciile politice, din noțiunea niciuneia nu poate fi eliminat elementul etic și moral, căci nici una nu-și poate găsi geneza în diabolismul omenesc, în care politica și consecvența apar ca doi termeni antipozi, ca doi robi ai electricității, cari se resping chiar pentru că sunt homogeni. Oricare politică trebuie să comporte în concepția ei noțiunea de bine și fericire a colectivității, respective a ramului vieții de stat, pe care-l îmbrățișează. — Pentru acest motiv ea nici nu se poate dispensa de morală nici când este vorba de alegerea mijloacelor și metodelor ducătoare la scopul bineînțeles, ci dincontra: ea trebuie să se înfățișeze în cea mai pură lumină de cinste și corectitate.

Și totuși realitatea ne arată cu totul altceva. În viața politică apare ca cea mai hideasă monstruositate, de care doar numai mitologia greacă ne poate înfățișa. Este așa de desfigurată, întortochiată și denaturată, încât lumea crede că ea înadins așa trebuie, să fie, și că nici nu poate fi altfel. De aci vorba atât de primejdioasă, că în politică nu este consecvență, ca și când ea ar fi investită cu un privilegiu satanic.

Pentru explicarea acestui fenomen de tragic aspect omenesc, este suficient să invocăm pe om, care și azi stă încă așa de

departe de educația creștină. Acesta abia și-a dat seama în cursul istoriei, că cu cât mai mult evolua viața lui în colectivitate, cu atât mai puțin putea să sfideze principiile și regulile morale. El s'a lăsat stăpânit de egoismul de ferocitate animalică și a abandonat morala și atunci când era deplin conștient asupra ei, căci nici doctrina creștină nu l-a putut aduce să-și echilibreze iubirea din sine în așa fel, ca ea să fie în concordanță cu existența sa și a deaproapelui său. Așa se explică, că oamenii politici, îndeosebi ceice conduceau destinele statului, au separat în mod voit *morala de politică*, formulându-și titlu de glorie și prestigiu din acest procedeu criminal. Concepută și încadrată astfel politica în rolul ei de căpetenie în viața de stat, ea n'a mai avut nici o piedecă de a devia și a se îndepărta tot mai mult de concepția și cultura creștină, până a ajuns, ca — horribile dictu — însași știința să pună chestiunea: *este diplomația o știință sau o artă?* Ba mai mult: în alternativa aceasta cei mai tari sunt aceia, cari preconizează că diplomația este *artă*.

Evident, că concepția aceasta periculoasă nu vede în diplomație altceva, decât un complex al formalităților în contactul internațional, pe cari le poate crea după cea mai largă bunăplăcere, eliminând orice considerațiune de morală creștină. Așa am ajuns, ca până și azi întâlnirile scumpe ale diplomaților în lumea politice externe de o parte, și de alta, sunt tot atâtea prilejuri de spectacole cu mese luculice atât de costisitoare, de pe cari nu lipsesc florile cele mai nobile, pentru ca contrastul dintre viclenia omenescă și frumseța sobră a naturii, stăpânită, sărmana, de om, să fie și mai izbăvitoare. Și pentru ca vedenia să fie și mai completă, nu lipsesc dela întrunirile diplomatice nici onorabilele consoarte ale miniștrilor de externe, ca și când și ele ar avea ceva de moșit la fătul diplomatic nou născut din contactul marilor ceremonieri sub prezidarea minciunii și perfidiei.

Este deci o necesitate de fier și pentru demnitatea ființei omului, și pentru binele și fericirea omenirii repartizate pe state, ca diplomația să fie scoasă din boudoirul-cloacă al ei de a fi artă, și să fie transformată în *știință*. Realizată aceasta metamorfoză, diplomația ar lua alt spirit, aite forme, alt suflu și altă atmosferă. *Diplomația-știință* înomnis ar trebui să-și creeze principiile ei proprii de valoare generală internațională așa cum are fiecare știință, care e și o disciplină. În felul acesta diplomația-știință și-ar avea un codice

al ei, care cu putere de lege i-ar îndruma viața după imperative categorice, emancipate de sub pnterea forței, vicleniei, fraudei, păcălelei, lipsei de sinceritate, violenței, munciunei, perfidiei, a uneltirilor celor mai scârboase, duse până la asasinat politice, a încălcării fără nici un scrupul a contractelor internaționale de orice fel, și de sub celelalte metode și mijloace *artistice* de a trage chiulul partenerului, cu care te-ai jucat de a diplomația.

În felul acesta s'ar putea întrona în politică și diplomație *morală creștină* în adevărata ei accepție, ceea ce ar atrage ca prin o lovitură magică și *consecvența în politică*. Doar aceasta e o noțiune și etică, nu numai logică, care până acum a lipsit numai pentru simplul motiv, că a exclus-o din rolul ei operant lipsa moralei.

Minunata putere cuceritoare de suflete dela început a creștinismului nu a slăbit nici acum, și ea rămâne eternă oricât de mult s'ar alinta omul în brațele păcatului. Farmecul ei va aduna toate popoarele lumii într'un mare mănunchiu făcându-l pe om tot mai bun. Suntem deci în nota creștinismului, când profesăm credința, că și politica cu consecvența ei își va lua forma potrivită doctrinei creștine. Ni-o confirmă aceasta considerațiunea, că deși după învățătura creștină, adevărata viață pentru om este cea de după moarte în sens de raiu cu fericire eternă, purgatoriu pentru curățirea sufletului și iadul cu condamnare vecinică, — realitatea istorică a vieții de pe pământ arată, că este și în aceasta progres cu o evoluare înspre mai bine, îndeosebi dela introducerea creștinismului încoace. Dovadă ascendența continuă a omului sub toate raporturile existenței lui. Așa și în politică și diplomație, din ceea ce se poate constata, că diplomația de azi nu mai e cea antică și cea din evul mediu, când ea ținea seamă exclusiv de menajarea unilaterală a intereselor de putere ale statului respectiv. Diplomația mai nouă, deși și azi e caracterizată de apărarea intereselor proprii, degenerate până la egoism dominant, respectează interesele proprii ale singuraticelor state străine,

dacă ele sunt juste, ba își extinde privirea și asupra intereselor comune generale în funcțiune de sistemul de state european și chiar mondial, luând în program *solidaritatea statelor*, o idee necunoscută în evul vechiu și mediu. Așa se explică cuceririle internaționale, ca de ex. ștergerea sclavajului și a comerțului cu sclavi, libertatea mărilor, înlăturarea piedecilor navigabilității, sau cum e convenția dela Geneva privitoare la răniții din război, dându-se a se înțelege, că statul și dreptul internațional modern înțeleg, să pună la baza vieții de stat ideea moralității creștine.

Dar există un fapt prea concludent în chestiunea evoluării politice și diplomației în sens meliorativ. Sfântul Scaun Apostolic din Roma face și el politică și diplomație. Am putea zice: cea mai extinsă ca teritor, cea mai vastă ca cuprins, cea mai complicată ca fel. și cea mai delicată prin caracterele ei, doar el are raporturi cu întreg rotogolul pământului. Nici nu va contesta nimeni, că corpul diplomatic al Sf. Scaun este de cel mai înalt prestigiu, compus din oameni selecți, superiori, și de rară erudiție în chemarea lor. Chiar pentru acest motiv nunții papali sunt doyenii — decanii — de totdeauna ai corpurilor diplomatice acreditate în statele catolice, fără considerare la întâietatea de rang. Dar peste toate calitățile lor înalte planează, ca un corolar, mai bine zis ca o aureolă, *cultura creștină*, steaua conducătoare în dirijarea și funcționarea politice și diplomației celui ce este Capul văzut al Bisericii catolice.

Acest fapt constituie dovadă deplină, că se poate face politică și diplomație și în mod cinstit și în nota consecvenței, oricât de specifice și oricât de diferențiate ar fi interesele de drept ale statelor și oricât de acut ar fi contrastul lor. Și mai face dovada, că numai cultura și civilizația creștină poate produce o ordine politică și diplomatică de clasicitate, durabilă și chiar eternă, constituind ea supremul factor operant în evoluția ascendentă a vieții de stat în orice țară, și în contractul internațional, pentru a menține echilibrul dintre ele și a garanta astfel în o măsură cât

mai mare pacea lumii. În concluziune finală zicem deci, că politica și diplomația trebuie să fie adumbrate de cultura creștină, dacă omul vrea să ajungă la demnitatea lui, iar omenirea la o viață superioară și la adevărată fericire.

Cuvânt răspicat. Lunia trecută la București, în cadrul unei solemnități impresionante, a avut loc răsplătirea bravilor soldați cari au apărat ordinea de stat când cu rebeliunea de tristă pomenire din Ianuarie. Cu prilejul acestei solemnități, d. gen. *Ion Antonescu*, Conducătorul Statului Român, a rostit o vibrantă cuvântare, care nu poate fi decât însușită de întreg neamul românesc. Reținem din ea declarațiile limpezi și categorice:

„In drumul către vecinicie, și în lupta pentru înfrățire și pentru îndreptare, Nația, fără să cântărească și fără să șovăiască, a semănat nenumărați martiri și eroi în mersul ei, istovitor dar izbăvitor, către culmile de apoteoză către care o duce, greu dar sigur, chinuitor dar înălțător, și destinul și dreptul și străduința și puterea.

Către aceste culmi vom ajunge, fiindcă nu poate fi, și nu va putea fi, greutate care să ne împiedice.

[...] Nici svârcolirile, nici sălbătăciile, nici falsificările îndrăznețelor, nu ne intimidează.

Acei ce au reînviat în lumea de azi, în raporturile lor cu acei lipsiți de apărare, teroarea și sălbăticia barbară a lumii de altă dată, vor fi să fie singurii înfierăți de contemporani și pedepsiți de istorie după cum merită.

Eu m'am inclinat în fața unei situații găsite.

Împreună cu poporul, nu am acceptat-o ca definitivă, și nu o vom accepta niciodată.

Nu va fi liniște în acest colț al Europei — și nu va fi dreptate adevărată în lume, cât timp nu se va face, sau nu-și va face dreptate poporul românesc. — Și se va face.

Acest lucru îl afirmă, prin mine și odată cu mine, toți aceia cari au vieți de jertfit.

FOIȚA „UNIRII“

Orgoliul omenesc și relativitatea științei

de Traian Cosma

Nu este un lucru necunoscut, că omul din fire este mândru. Este ceva luciferic în ființa umană care sgândăre mereu mintea, îndemnându-o la nesupunere față de Creator. Știința, idolatrizată, alimentează această tendință spre autodivinizare și răzvrătire împotriva creatorului.

Rândurile ce urmează voesc să fie o replică la acest orgoliu omenesc, un răspuns la aceia cari zeifică știința, și cari iau această știință drept ceva atât de perfect, atât de extraordinar încât îi dau întâietate față de transcendentă, față de supranatural.

1. *Cu toată îngâmfarea peste măsură a unora, ființa umană, spiritul omenesc, creerul nostru în ultima analiză, este incapabil să înțeleagă totul, chiar în ordinea naturală.*

Exemplu: Cine poate spune că înțelege cu adevărat ceea ce este: *timpul, spațiul, universul* etc.? Este o deficiență congenitală a spiritului omenesc, aceea de a nu putea să cuprindă în esența lor aceste lucruri.

2. *Știința e puțină în raport cu ceea ce nu cunoaștem, e relativă adică nesigură și neprecisă. Exemple:*

a) **Istorie.** Nu știm nici până azi, dacă Revoluția Franceză din 1879, trebuie considerată ca un eveniment fericit pentru istoria Franței și a omenirii în general, sau, din contră, ca un eveniment plin de urmări rele dezastruoase chiar. S'a spus — și sub impresia realității ultimilor ani din Franța, suntem foarte ispițiți să credem — că Revoluția Franceză, contrar a ceea ce spun și am spus manualele de școală, a fost o calamitate pentru poporul francez. Argumentele: Democrația purcede din mișcarea dela 1789. Demagogia, forma coruptă a democrației, Internaționalismul și Francmasoneria, sunt copiii Marelui Revoluții Franceze. Ori — cine nu știe — Demagogia, Internaționalismul și Francmasoneria, au asigurat Franței decăderea, umilința și dezastrul moral și material de care are acum parte această nobilă țară.

b) **Tehnică:** Secolul nostru e supranumit „veacul electricității“ — și pe bună dreptate. Cine știe însă ce este această misterioasă forță, regina, se pare, a puterilor naturii? Pe bază de formule, da, ni se arată multe lucruri în legătură cu electricitatea, numai cât, a lucra cu formule însemnează a lucra și a cunoaște *imaginar*.

c) Geniu de o ignoranță fenomenală în

anumite direcții, Eminescu, genialul nostru poet, pe lângă toată truda și efortul depus n'a putut face nici un progres în matematică (asta de sigur, nu-i scade cătuși de puțin pe numele de geniu, în poezie). La fel cu latina pentru care motiv dascălii blăjeni l-au lăsat corigent. În cultura europeană, exemple de acest gen sunt numeroase.

d) **Gramatică.** Omul nu poate da definiții precise, exacte, pe lângă toată frământarea creerului său. De aceea nici nu avem regulă fără excepții. Orice definiție omenească nu acopere decât parțial adevărul pe care caută să-l cuprindă. Exemplele sunt la îndemâna oricui.

e) **Justiția.** „Singur Dumnezeu e drept“ spune înțelepciunea poporului și, spune adevărul. Dintre primele cunoștințe cu care se îmbogățește studentul de anul întâiu la drept, spiritul, este și aceea că „justiția este o noțiune-extensor“ adică, cât de mult o întinzi atâta justiție ai.

Cazuri concrete, neobișnuit de abundente dovedesc fără putință de replică adevărul acestei enunțări.

f) **Medicina.** Este siguranță în medicină. Da, însă extrem de relativă. Dovezi: Că bolile necunoscute, intervin în legătură cu o boală cunoscută de care suferă un bolnav, care boală sau boli necunoscute, cauzează moartea suferindului, în disperarea medicului

[...] Fiindcă poporul român este gata de toate jertfele, dar așteaptă să i-se înțeleagă jertfele: și știe să respecte onoarea, dar așteaptă să i se respecte onoarea“.

Așa este. Și dorim ca acest cuvânt să fie susținut sus și tare, până în capăt, între orice fel de împrejurări, și față cu oricine.

Preotul și învățătorul

Din vremuri stravechi, pe plaiurile Ardealului au trăit totdeauna în cea mai desăvârșită armonie, în cea mai deplină înțelegere: preotul și învățătorul satelor. Amândoi, pătrunși de aceleași sentimente de dragoste față de neamul lor, au mers mână în mână în munca de educație și îndrumare a poporului, în mijlocul căruia trăiau și ei. Vremurile de obidă își tălăzuiu ecoul dureros, în suferințele acestor apostoli, deopotrivă. Când se întâlneau, de multe ori o simplă privire în ochi, era ca cetirea unor pagini din istoria neamului.

Munca grea, în viața de înăbușire națională dinainte de războiul mondial, i-a înfrățit mai mult. Și poate nimeni nu simțea, ca ei, mai ascuțită durerea în suflet, atunci când vedeau, că stăpânii hrăpăreți, căutau, prin toate mijloacele, să ne fure avutul și sufletul.

Așa au fost „popii și dascălii“ trecutului ardelenesc. Mândria și nădejdea zilelor înflorite din primăvara neamului. Ei au pregătit-o, ei au sădit florile nădejzii în sufletele româdești, ei au pus temelie pomposului altar, în jurul căruia s'au strâns toți fiii neamului: Unirea.

În beția fericirii, timpul s'a scurs ca fulgerul. Ne-am văzut cu toții adunați în casa strămoșescului pământ. Ne-am bucurat! Ne-am sărutat ca frații! Lacrimile durerii s'au șters. Ochi și fețe zâmbitoare erau pretutindeni. Cântecul național, încătușate până acum, răbufneau ca o apă vijelioasă din adâncuri. Avântul era mare și nădejdea într'o

țară frumoasă, dreaptă și puternică, stăpâna sufletelor tuturor.

Apoi? Să închidem ochii... Să mai gustăm fericirea clipelor din primăvara însoțită a României-Mari. Căci abia văzuți adunați toți fiii acasă au început cearta. Invidia și dorul de parvenire a făcut adevărate ravagii. Mulți, cari în vremea oprimării s'au asociat cu stăpânii haini sau au dat bir cu fugiții, au început să-și bată piepturile, strigând în gura mare, că ei — și numai ei — au făcut România, că lor trebuie să li-se cânte osanale, că lor trebuie să le revină toate locurile de conducere, că numai busturile lor au dreptul de a ocupa piețele publice. Au început să dea din coate, ca să-și facă loc, înainte, cât mai înainte. E epoca tristă a partidelor, sfâșierilor dintre frați, dintre aceiași frați, cari până eri se îmbrățișau când se întâlneau la o adunare sau la un târg. Aceasta a fost preocuparea noastră în 20 de ani de țară întregită, căutând, cu diabolică perseverență, să distrugem cât mai repede tot ce înaintașii clădiseră cu trudă, cu migăleală, cu suflet și dragoste nețărnută pentru neam.

Această avalanșă de ură fratricidă a cuprins și pe slujitorii satelor. Multe din satele Ardealului, cari, în vremea subjugării, mergeau compacte, în frunte cu preotul și învățătorul, la secția de votare, ca să asigure biruința candidatului român, acum erau desbinate, fiecare disidență avându-și „șeful, steagul și comitetul propriu“. Și așa a început epoca întunecoasă a sfâșierii dintre noi. Și așa s'a pus temelie distrugerii țării.

Conducătorii firești ai satelor se certau în fața sătenilor buimăciți, nepricepând cum s'a rupt un trecut atât de frumos! N'a mai rămas nimic sfânt, nici prietenie, nici amintirea luptelor comune, nici ideal; toate au fost terfelite în noroiu. Dușmăni aprige se ridicau și ziduri de ură despărțeau tot mai mult pe preot de învățător. La aceasta au contribuit și cărmuirile, cari se bucurau de zizania dintre intelectualii satelor. Pe nesimțite am ajuns să vedem, cum conducerea satelor, care trebuia să rămână preotului și

învățătorului, a încăput pe mâini necompetente, erijându-se în șefi de organizație sau garnizoană cel dintâi guraliv, fără nici o pregătire sau experiență, prăbușindu-se astfel întreaga clădire a unui trecut de pace, înțelegere și muncă constructivă.

Străbatem iar vremuri de involburări năpraznice. Țara ne-a fost sfârticată, ca și sufletul nației. Să ne oprim o clipă! Să ne reculegem, Apoi să luăm cartea sfântă a trecutului nostru de lupte și năzuinți, să ștergem praful de pe ea și să răsfoim cu reverință filele îngalbenite, pentru a ne regăsi. Același ideal sfânt, aceeași dragoste și muncă neconținută pentru ridicarea satelor, trebuie să unească iarăși pe preot cu învățător. Numai atunci vom putea avea pretențiunea, ca sătenii, cari azi sunt mai desorientați ca oricând, din cauza multelor și feluritelor idei ce le-au fost vânturate prin minte, să ne urmeze cu devotament, în lupta ce trebuie să o ducem pentru reiacerea țării.

Pr. M. Socaciu

Verificarea manualelor didactice. Ministerul Instrucțiunii obligă pe toți autorii de manuale didactice, cari intenționează a scoate noi ediții pentru anul școlar 1941-42, să și-le verifice cu toată atențiunea, atât ca formă (limba) cât și ca fond și dezvoltare a textului. Exemplarele astfel revizuite vor fi depuse până la 15 Aprilie la consiliul permanent al Ministerului, fără aprobarea căruia nici o editură nu va putea tipări manuale didactice utilizabile în 1941.

Măsura este absolut necesară. Fiindcă este un mic, dar adevărat scandal, cu aceste manuale de școală. Constată Ministerul însuși, că în multe din ele „s'au strecurat greșeli de formă și de fond și că cele mai multe din ele au fost sporite peste măsură ca număr de pagini“. Această stare de lucruri ar fi cerut desigur o măsură mai drastică: revizuirea severă și imediată a tuturor manualelor de școli secundare, nu numai a acelor cari vreau să apară acum în ediție nouă. — Iși dă seama

vestit pentru specializarea și vasta lui cultură medicală. Aceasta, penirucă pacientul a murit din cauza de boala cunoscută de care l-a tratat, după ultimele invenții și practici în materie, medicul, ci de boala necunoscută — care dubla boala cunoscută — și pe care medicul n'a cunoscut-o fiindcă n'a avut de unde să o cunoască, nefiind descoperită.

Printre cele mai grele probleme în practica medicală este aceea de a pune cu precizie diagnosticul. De aceea, nu-i de loc de mirare, că medici nu puțin celebri, au tratat până la moartea pacientului, pe acesta ca suferind de o boală, pe când el suferea de alta. Nimeni nu e a medicului, ci a mărginirii creierului uman, care nu poate să cunoască toate lucrurile, și în mod absolut. Alte exemple: medicina americană prescrie scoaterea amigdalelor, pentru a scăpa odată pentru totdeauna de contracta amigdalita. Medicina europeană, se pare, spre teza opusă: amigdalele trebuie îngrijite nu extirpate. Care-i părerea noastră? Este justă, de vreme ce argumente puternice găsim atât pentru una cât și pentru alta teză?

3. Iată acum și părerea unor personalități de seamă, oameni de temeinică cultură, științifici și genii, cari însă au avut fericirea de a fi atinși de teribila boală a îngâmării științifice. Socrates, a fost unul dintre marii oameni din antichității. Din „Dialogurile lui Platon“ cu-

noaștem aceste vorbe ale lui Socrates: „Știu un lucru, anume, că nu știu nimic“.

Montaigne, în camera sa de lucru, avea scrisă și atârnată de perete propozițiunea: „Une seule chose est sûre, c'est que rien n'est sûr“. În „Essais“, opera sa de căpetenie, el spune și cele ce urmează: „En ce qui concerne notre connaissance de l'essence des l'homme apponte senlement des mots. Une pierre c'est un corps; un corps est une substance et substance, quoi?“ Livre III, De l'expérience. (Intrucât privește cunoașterea esenței lucrurilor, omul aduce doar cuvinte. O piatră este un corp, corpul este o substanță, dar substanța ce este?“).

Thomas Carlyle, mare istoric și filozof englez spune în opera sa „Eroii“ referitor la știință cele ce urmează: „Știința a făcut mult pentru noi dar e o știință sărmană aceea care ar voi să ne ascundă marea, adâncă, sfântă Infinitate de Neștiință, la care nu putem nici odată pătrunde... Lumea aceasta după toată știința și științele noastre, rămâne tot o minune: uimitoare, nepătrunsă, magică, pentru oricine va cugeta asupra ei“.

Charles Eliot, prezident of Harvarol, university în opera „The Happy life“, pag. 4, este de părerea că tot ceea ce s'a descoperit și sistematizat ca și cunoștință în ultimele trei sute de ani, este ca un nimic comparat cu ceea ce nu s'a descoperit și că un nemărginit

univers de fapte și forțe neimaginabile, inter-pătrunde și inconjoară ceea ce ne apare nouă a fi universul.

Tennyson, un mare poet englez, se aseamănă într'una din poeziile sale, cu un copil ce țipă în noapte după lumină (But what am I? An infant crying in the night An infant crying for the light And with no language hut a cry“.

Byron alt vestit poet englez spune în opera sa „Childe Haroldy Pilgrimage“ foarte semnificativ: „All that we know is nothing can be known“ (ceea ce cunoaștem este nimic pe lângă ceea ce poate fi cunoscut). În fine citez și părerea alor doi români: Nae Ionescu și Ion Agârbiceanu.

Intr'un articol publicat postum Nae Ionescu spune: „Veacul al XIX-lea a fost stăpânit de credința că limitele cognoscibilului pot să fie împinse la infinit, și că știința poate să meargă până la a ajunge în posesia cunoștințelor ultime. Dar ne-am dat seama că nu se poate ajunge la cunoștințele ultime prin știință, și de atunci am învățat să ne mai îndoim de această valoare de absolut a cunoștințelor științifice“. Și în altă parte: „De îndată ce nu avem puțința de pătrundere completă în realitate, prin cunoștințele noastre, însemnează că nu putem să obținem cunoștința absolută“. În fine: „Pentru că, orice ar spune toți părinții bisericii, nu în trup stă

de acest lucru și Ministerul. Constată însă că până la începutul anului școlar 1941-42 nu mai este timp destul pentru a se face, în bune condițiuni, revizuirea programelor de învățământ, apoi pregătirea, cercetarea și tipărirea unor alte manuale după noile programe.

Recunoaștem dreptatea acestei constatări. Ne permitem totuși să exprimăm o dorință care ne-ar plăcea să fie luată în considerare chiar de pe acum, și la revizuirea parțială care s'a ordonat. Am cere o *revizuire creștină* a manualelor de școală. Este o sminteală și o batjocură situația de azi. Țara și guvernul ei vreau dinadins valorificarea principiilor creștine nu numai în viața particulară ci și în cea publică. Iar cărțile de școală, o bună parte din ele, nici nu vreau să știe de acest comandament național, ci continuă a învenina mințile cu răsuflatele teze materialiste, evoluționiste etc. cari în domeniul științei adevărate de mult și-au trăit traiul. — Ne întrebăm, dacă din comisia care cenzurează manualele face parte și un teolog priceput, care să le examineze din acest punct de vedere al doctrinei creștine? Dacă nu, apoi să se numească fără amânare. — Cine vrea scopul, trebuie să vrea și mijloacele.

Știri mărunte

Frământări mari în Jugoslavia. Săptămâna aceasta a fost din cale afară agitată și în Jugoslavia, pe care regentul Paul și guvernul său o trecuse în pactul tripartit. Manifestările viforoase ale națiunii au vânturat însă atât pe fostul regent, cât și guvernul Svetkovici. Frânele cărmuirii le-a luat tânărul moștenitor al tronului, care a urcat tronul tatălui său sub numele de *Petru II*. S'a format și guvern nou, cu generalul *Dușan Simovici* în frunte. — Anglia e încântată de noua întorsătură a lucrurilor în Balcani. Sumner Welles, secretarul adjunct al departamentului de stat din Washington, a adresat felicitări noului guvern jugoslav. Frontiera ungaro-jugoslavă a fost închisă Joi dimineața. Chiar și comunicațiile oficiale telefonice sunt interzise.

Dascăl român asasinat de unguri. După cum se știe din ziare, învățătorul refugiat *Iosif Nistor*, utilizat la Crăciunelul de-jos (jud. Târnava-Mică), luna aceasta a plecat, cu pașaport în regulă, spre *Crucișor*, (Sătmar) să-și mai aducă, eventual ceva, din sărăcăcioasă-și agoniseală de pe vremea alor 25 ani de dascălie petrecuți acolo. A fost deținut însă de jandarmii unguri și asasinat tâlhărește, în ziua de 6 Martie c., între hotarele comunelor *Curtușeni* și *Petrești* (jud. Sălaj). Trupul său nefnșu.

originea păcatului, ci în altceva cum spune Sf. Ambrozius: în „*superbia animi*“. Orgoliul nostru, mândria noastră, aceasta însemnează păcat și tocmai pretenția noastră raționistă are la bază această *superbia animi*...

Sciitorul Ion Agârbiceanu, crede că: „Intreaga lume materială, în mijlocul căreia trăim, pe care o studiem, care e unanim acceptată ca obiect al științei, dela firul de praf, sau firul de iarbă, până la imensitatea lumilor din univers, până la obiectul cel mai apropiat al cercetărilor noastre — omul însuși — siguratic considerate sau în totalitatea lor, toate realitățile lumii sunt, în ultima analiză, un adânc mister. Naturalul e supranatural a spus un mare om de știință și gânditor adânc.“

Drept concluzie. Nemăsuratul orgoliu al unor oameni de știință, care tocmai din pricina acestei teribile îngâmări exclud supranaturalul, este oare îndreptățită? Și'n lumina celor de mai sus, nu-și află o sănătoasă și naturală motivare gândirea psalmistului: „Umilitu-m'am întru adâncul nepriceperii mele?“

flejit, străpuns de baionete între coaste, și cu tăieturi la încheieturile mâinilor și la tălpi, a fost depus la morga spitalului călugărilor din Satu-Mare.

Locale. Dumineca viitoare, a cincea din Paresimi, va predica în catedrală păr. *Grigore Friciu*, prof. de religie.

— Marți, de praznicul Bunevestiri, în cadrele sf. liturghii arhieresti din catedrală, *Preasf. Ioan al Lugoșului* a împărțit harul lectoratului la 23 tineri leviți ai Seminarului nostru teologic.

— Tot Marți s'a serbat jubileul de cincizeci de ani al atât de merituosei „*Reuniuni a Femeilor Române Unite din Blaj*“ prezidat fiind de însuși I. P. S. Păr. *Mitropolit Alexandru*, care a rostit cu acest prilej — în Palatul Cultural — un impresionant cuvânt ocazional. Cronica de 50 de ani a Reuniunii a făcut-o păr. *Ștefan Maniulea*, prof., dir. și inspector în învățământul secundar. A mai vorbit dela inimă, la inimi, dna *Emilia Hopârteanu*, prof. dir. și prezidentă a Reuniunii. Și-au prezentat omagiile aproape douzeci de autorități și societăți din loc și din largul Arhidiecezei. (Intre alții au avut frumoase cuvinte omagiale: pr. ortodox român din loc, precum și pastorul reformat.)

— In după amiaza aceleiași sărbători d. Dr. *Coriolan Suciu*, dir. Școlii normale de băieți, a conferențiat, în sala de gimn. a Liceului de băieți „Sf. Vasile cel Mare“ despre „*Luptele Blajului pentru cauza națională*“, fiind invitat la aceasta de „*Asociația refugiaților și expulsaților din Nordul Ardealului*“. Asemenea și păr. *Dumitru Manu*, prof. de teologie, conferențiasse tot acolo, în Dumineca a doua din Paresimi, despre „*Cauzele dezastrului nostru național*“ la invitarea „*Reuniunii Femeilor Române Unite din Blaj*“.

Nic. Titulescu a fost înmormântat la *Cannes*, în biserica ortodoxă „Sf. Mihail“. Prohodul a fost slujit de episcopul rus refugiat *Ostrumoi* și de preotul *Solodef*. Erau de față dna *Titulescu*, dna *Nenișor*, sora marelui defunct, consilierul de stat francez d. *Ribier*, reprezentând guvernul său, și multă altă lume.

Catedră pentru maghiarizare. Gazeta „*Ardealul*“ (23. III. 41) publică, după zierele ungurești din 11 Martie c., știrea că, guvernul maghiar, a înțeles să traducă în faptă sugestia generalului *Thold Dezső* — fost comandant militar al județului *Someș* — de a porni o aprigă campanie de „*remaghiarizare*“ a mai bine de 100.000 Români din *Someș*. La universitatea din *Cluj* s'a și înființat o catedră pentru problema „*maghiarizării*“, titular fiind numit un oarecare „*profesor Kovrig*“ (armean dela *Gherla*). Acesta va propune ascultătorilor săi — studenți dela toate facultățile — un program și o metodă de acțiune, pe care apoi noii „*cruciați*“ vor aplica-o pe teren, nu numai în *Someș*, ci și în *Sălaj* și în părțile *Sătmarului*.

Benedictinii din Germania. Semioficiosul Vaticanului, „*L'Osservatore Romano*“ (16. III-41) e informat din *Berna* că, în urma aplicării practice a părerii actualului regim german privitor la ordinele călugărești și așezămintele religioase, au fost suprimate zece abații benedictine, iar alte șase au fost evacuate atât în Germania propriu zisă, cât și în teritoriile ocupate. — Meritele culturale, artistice și religioase ale venerabilului ordin benedictin, fie în Germania, fie în oricare parte a Europei Centrale, sunt prea bine cunoscute, așa că nu e necesar să se insiste asupra lor.

† **Dr. Eugen Rusu**, medic colonel în rezervă și director al Sanatoriului din *Geoagiu* (jud. Hunedoara), frate cu *Preasf. Rusu* al *Maramureșului*, s'a stins din viață la 22 Martie c., în vârstă de 60 de ani, după ce vreme îndelungată fusese medic, prieten și părinte suferinzilor din așezământul de tuberculoși ce conducea. — Facă-i Domnul parte ce cei aleși!

CONVOCARE

Adunarea generală ordinară a acționarilor firmei „*Hercules*“, fabrica de țigle și cărămizi S. A. din *Diciosânmărtin* este convocată pe ziua de 17 Aprilie 1941 ora 11 a. m., în biroul fabricii din *D. ciosânmărtin*, cu următoarea ordine de zi:

1. Darea de seamă a consiliului de administrație și raportul comitetului de cenzori asupra exercițiului 1940.

2. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierdere, descărcarea consiliului de administrație, a comitetului de cenzori și a direcțiunii pentru gestiunea exercițiului 1940.

3. Repartizarea beneficiului.

4. Fixarea retribuțiilor.

5. Rectificarea deciziei adunării generale extraordinare din 15 Decembrie 1940 referitor la dreptul de semnarea firmei.

6. Ratificarea unor decizii ale consiliului de administrație și a unor acte ale direcțiunii.

7. Eventuale propuneri.

La adunarea generală ordinară pot vota numai acei acționari, cari cu 5 (cinci) zile înainte de ținerea adunării generale vor depune acțiunile la casa firmei sau la Banca Generală de Credit din *Diciosânmărtin*.

Dacă adunarea generală nu se va putea constitui la prima convocare, ea se va ține în mod irevocabil, la 27 Aprilie 1941 ora 11 a. m., tot în biroul fabricii, oricare ar fi numărul de acționari prezenți.

Diciosânmărtin, la 24 Martie 1941.

Direcțiunea.

PAROHIA DIN JOS A BLAJULUI

AVIZ

Se aduce la cunoștința celor interesați că, în ziua de 13 Aprilie 1941, ora 11 a. m. se va ține licitație publică pentru arendarea grădinii (proprietatea parohiei), situată în *Blaj* lângă d. *Anușcă*. Licităția se ține în localul băncii „*PATRIA*“ *Blaj*.

Cei ce doresc să participe la licitație, vor înainta oferte în scris Oficiului parohial, iar licitația va continua verbală după deschiderea plicurilor

Curatorul Bisericesc al parohiei din jos.

COMUNICARE

În urma evacuării Ardealului de nord, Banca Centrală pentru Industrie și Comerț S. A. Cluj, și-a mutat sediul principal în orașul

Turda, având birourile în Str. Șterca Șuluțiu Nr. 3, unde activează independent de filiala sa din *Turda*.

Banca răscumpără cupoanele pe anul trecut la sediul său principal și la sucursalele sale din:

București (Str. Ion Ghica Nr. 2), *Alba-Iulia*, *Hațeg*, *Sibiu* și *Turda*, cu Lei 17 netto.

În *Cluj*, banca a înființat o sucursală, iar în *Bistrița* a menținut sucursala veche.